

23.04.2014

Eduskunta
Perustuslakivaliokunta
pev@eduskunta.fi

HE 20/2014 VP - HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE AMPUMARATALAIKSI SEKÄ LAEIKSI AMPUMASELAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Ampumaratalaki

Kumotaan vanhentunut Venäjän vallan aikainen sääntely.

Luokitellaan ampumaradat

1. vähäisiin ampumaratoihin
  - laukausmäärä alle 10 000 vuodessa
  - ilmoitusmenettely perustettaessa
2. ampumaratoihin
  - laukausmäärä yli 10 000 mutta alle 300 000 vuodessa
  - lupamenettely perustettaessa
3. ampumaurheilukeskuksiin
  - useiden ampumaurheilulajien ratoja
  - laukausmäärät yli 300 000 vuodessa
  - lupamenettely perustettaessa

Edellytetään radoilta järjestyssääntöä ja vastuuhenkilöä.

Arvioidaan ampumaseuran, muun yhteisön tai yksityishenkilön sopivuutta ampumaradan ylläpitämiseen.

Esityksellä ei ole vaikutusta tilapäisten tilaisuuksien järjestämiseen tai ampumiseen omalla maalla muita vaarantamatta.

Ampumaratojen säilymisen turvaamiseksi esitetään maakunnan liitolle velvoitetta laatia ja pitää ajan tasalla kehittämissuunnitelmaa, jossa esitetään arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten ja muiden ampumaratojen riittävästä määrästä ja sijoitus- tarpeesta.

Ampumaratojen perustamisen luvan- ja ilmoituksenvaraisuutta on arvioitava perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden kannalta siltä osin kyse olisi elinkeinotoimintana pidettävästä ampumaradasta. Myös yksityiselämän suojaa koskevan perustuslain 10 §:n 1 momentin sääntely tulee asiassa arvioitavaksi, koska luvan hakijaa tai haltijaa samoin kuin ilmoituksen tekijää tai yhteisöasemassa olevan tahon vastuuhenkilöitä arvioidaan myös henkilökohtaisen sopivuuden kannalta.

Ehdotetulla ampumaratoja koskevalla sääntelyllä pyritään radan käyttäjien ja radalla tai sen läheisyydessä oleskelevien muiden henkilöiden turvallisuuden ylläpitämiseen ja parantamiseen. Ylläpitäjän tai tämän taustahenkilöiden sopivuuden arviointi liittyy olennaisin osin tämän tavoitteen saavuttamiseen. Sopivuuden arvioimiselle on siten

23.04.2014

hyväksyttäviä, perustuslain 7 §:n 1 momentissa säädettyyn elämää ja henkilökohtaista turvallisuutta koskevaan oikeuteen liittyviä perusteita.

Ampuma-aseiden säilytys

Aseiden säilyttämiseen ehdotetaan muutosta siten, että ampuma-aseita ei voisi enää säilyttää purettuna ja kätkeytyneenä ilman, että jokin ase osista on lukitussa paikassa tai lukittuna.

Jos säilytettävänä on enemmän kuin viisi asetta, ne tulisi säilyttää turvakaapissa tai poliisin hyväksymässä säilytystilassa. Voimassa olevassa laissa turvakaappisäilytystä edellytetään vain laissa luetelluilta asetyypeiltä.

Ampuma-aseen kaupallinen säilyttäminen olisi mahdollista ase-elinkeinojen harjoittamisen muotona.

Ampuma-aseen väliaikainen säilyttäminen määriteltäisiin laissa. Voimassa oleva laki jättää runsaasti tulkinnanvaraa esimerkiksi metsästys- ja kilpailumatkoilla tapahtuvalle aseiden säilytykselle.

Ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitus estää ampuma-aseiden joutumista väärin käsiin. Huolimaton tai puutteellinen ampuma-aseiden säilyttäminen saattaa johtaa joko ampuma-aseen päättymiseen rikollisille tai mahdollisesti asunnossa olevalle lapselle. Molemmissa tapauksissa seuraukset voisivat pahimmillaan olla erittäin vakavia. Ehdotettuja rajoituksia voidaankin puoltaa perustuslain 7 §:n 1 momentissa säädetyn elämää ja henkilökohtaista turvallisuutta koskevan oikeuden suojaamiseksi.

Ehdotusta on arvioitava myös perustuslain 15 §:n 1 momentissa säädetyn omaisuuden suojan kannalta. Normaalitytapauksessa luvanhaltijoilla voi olettaa jo ennestään olevan hallinnassaan sellainen lukittu tila tai lukko, jonka avulla ase tai sen osa voitaisiin säilyttää ehdotetun lain vaatimukset täyttävällä tavalla. Tämän vuoksi suurimmassa osassa tapauksista ehdotettua sääntelyä ei voitaisi pitää ongelmallisena omaisuuden suojaa koskevan perusoikeuden kannalta. Sen sijaan silloin, jos säilytettävänä olisi erityisen vaarallinen ampuma-ase tai enemmän kuin viisi asetta, ehdotettu sääntely merkittäisi käytännössä arvioiden mukaan n. 60 000 luvanhaltijalle veloitetta hankkia vähintään joidenkin satojen eurojen arvoinen turvakaappi. Kun otetaan huomioon, minkälaisia aseita tai vaihtoehtoisesti mitä asemääriä ehdotettu sääntely tältä osin koskisi, sääntelylle voidaan esittää varsin painavia yhteiskunnallisia perusteita. Kysymys ei ole niin poikkeuksellisesti omaisuuden suojaan puuttuvasta sääntelystä, että sitä ei voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Lääkäreiden ilmoitusvelvollisuus

Voimassa olevassa laissa lääkäreillä on velvollisuus aina ilmoittaa sellaisesta henkilöstä, jota he pitävät sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Esityksessä velvollisuus koskisi ensinnäkin tapauksia, joissa lääkäri on mielentilatutkimuksessa, vaarallisuusarviossa tai muussa oikeuspsykiatrisessa tutkimuksessa todennut henkilön itselleen tai toisille vaaralliseksi. Toinen tilanne olisi, kun henkilö on otettu tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon, jonka perusteena on itsemurhayrityksen jälkeen tehty arvio mielisairaudesta aiheuttamasta vakavasta vaarasta hoitoon otetun tai sivullisten terveydelle tai turvallisuudelle ja sitä kautta sopimattomuudesta pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Poliisilla olisi oikeus säilyttää sille tehtyjä ilmoituksia kolmen vuoden ajan. Tällä hetkellä poliisi hävittää sille tehdyt ilmoitukset, jos ne eivät anna aihetta jatkotoimenpiteisiin. Mahdollistamalla ilmoitusten säilyttäminen vältetään tilanne, jossa henkilö pystyy hakemaan ampuma-aseita pian vastaanotolla käynnin jälkeen, jolloin poliisilla ei ole enää tietoa henkilön soveltumattomuudesta.

Ehdotetulla sääntelyllä pyritään ensisijaisesti ampuma-aseiden hallussapitoon sopimattoman henkilön samoin kuin hänen lähipiiriinsä kuuluvien henkilöiden hengen ja terveyden suojelemiseen. Poliisilla olisi mahdollisuus arvioida hakijan soveltuvuutta enintään kolmen vuoden ajan sille toimitetun ilmoituksen perusteella kun tällä hetkellä tätä mahdollisuutta ei pahimmassa tapauksessa ole ollenkaan. Poliisi ei voisi käyttää

23.04.2014

ilmoitusta muuhun tarkoitukseen kuin aseiden hallussapitolupaa koskevan hakemuksen käsittelyyn. Siten ilmoituksen käytössä noudatettaisiin tiukasti käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatetta. 3. lakiehdotuksen 10 §:n 2 momenttiin ehdotetun lisäyksen mukaan ampuma-aseilmoitusten tietoja saisi tallettaa poliisin hallintoasiain tietojärjestelmiin vain niin, että tieto ilmenisi ainoastaan henkilöä koskevaa aselupatietoa käsiteltäessä. Tiedon käsittely ei siten olisi mahdollista niitä muita tarkoituksia varten, joihin arkaluonteisia tietoja muutoin voidaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain mukaan käyttää.

Säilytettäväksi ehdotetut tiedot eivät käsittäisi potilaan yksilöityjä diagnoositietoja tai muutoinkaan yksityiskohtaisia tietoja tämän terveydentilasta. Kyse olisi vain lääkärin arviosta siitä, että henkilö olisi sopimaton pitämään hallussaan ampuma-asetta tai eräitä siihen liittyviä välineitä. Ehdotettu sääntely merkitsisi väistämättä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädettyä oikeutta koskevaa rajoitusta, mutta se olisi suhteellisuusvaatimuksen mukainen eikä se merkitsisi perusoikeuden ytimeen ulottuvaa rajoitusta. Rajoitukselle on myös erittäin painavia, perustuslain 7 §:n 1 momentissa turvattuun oikeuteen liittyviä perusteita. Kyse on henkilön sopivuuden arvioinnista ja jotta viranomaiset voivat tämän arvion tehdä, heillä olisi oltava riittäviä välineitä siihen. Henkilön sopivuuden riittämätön arviointi olisi omiaan merkittävästi heikentämään aseturvallisuutta.

Ilma- ja jousiaseet

Voimakkaat ilma-aseet, joiden teho on lähellä ampuma-aseita, ehdotetaan otettavaksi sääntelyn piiriin. Voimakkaaksi ilma-aseeksi katsottaisiin ilma-ase, jonka piipun pienin kaliiperi on yli 6,35 mm ja joka on tarkoitettu ampumaan metalliluotia.

Luvittamisessa noudatettaisiin ilmoitusmenettelyä tilanteissa, joissa hakijalla on ennestään lupa ampuma-aseiden hallussapitoon. Muiltakin osin kyseessä olisi kevennetty menettely.

Ehdotettu sääntely koskisi ainoastaan teholtaan varsinaisia ampuma-aseita vastaavia ilma-aseita. Jos tällaiset aseet joutuisivat väärin käsiin, seuraukset voisivat olla yhtä pahoja kuin varsinaisen ampuma-aseenkin väärin käsiin joutumisen seuraukset. Ehdotetulle elinkeinovapauden rajoittamiselle on siten olemassa erittäin painavia yhteiskunnallisia intressejä. Näillä intresseillä voidaan puoltaa myös luvan perustamista tarkoituksenmukaisuusharkintaan, mikä sinänsä merkitsisi poikkeamista siitä pääsäännöstä, jonka perustuslakivaliokunta lausuntokäytännössään on yleensä omaksunut.

Poliisitarkastaja

Seppo Sivula

23.04.2014

Jakelu Eduskunnan perustuslakivaliokunta

Tiedoksi
Ministeri Räsänen
Kansliapäällikkö Nerg
Valtiosihteeri Nahkala
Erityisavustaja Andersson
sihteerit
Oikeusyksikkö (oikeus@intermin.fi)